

175 Dis. IV. Part. IV. an Deo cōcur:cū cauſ: sec. 176

Roff.

Respondeo Deum tribuere agere, id est virtutem agendi, non verò quid concurrat prædeterminando agens. Respondere poterunt alij Deum tribuere agere, in quantum concurrit cum causa secunda concursu simultaneo ad productionem effectus: sicut quando duo sunt commissi in solidum ad peragendum aliquod negotium, quia unus nihil potest facere sine alio, id est unus dicitur tribuere agere alteri, & vicissim.

Argum. 6.

Sexto, & est pro causis liberis: Omne agens in agendo indifferens debet prædeterminari ab aliquo, antequam agat: sed voluntas nostra est indeterminata ad opposita, ergo debet prædeterminari ab aliquo, antequam agat: non à se, quia de se est indifferens, ergo à Deo. Confirmatur: Omne, quod aliquando est agens actu, & aliquando agens in potentia, quando est in potentia, debet ab aliquo moueri ad suam operationem.

Roff.

Respondeo voluntatem actiū se determinare, obiectū vero à suo obiecto determinari.

Argum. 7.

Sepinto: Hoc sibi peculiare habet primum principium, vt agat independenter à motione cuiuscunque agentis, ergo quandoquidem hoc est ipsi peculiare, alia agentia non agent, nisi mota à primo agente.

Roff.

Respondeo id est agens primum dici independenter agere, quia habet suam virtutem independentem à quocumque alio, at non sic agentia secunda. Respondebunt alij primum agens independenter agere, cùm nullum aliud agens concurrat cum ipso in suis proprijs actionibus: at verò agentia secunda indigent motionem primi non quidem prævia, sed simultaneā.

Argum. 8.

Ottano probatur ex illo fundamento Thomistico, nimirum quid Deus omnes actiones, & effectus positivos, qui in mundo à creaturis fiunt, absoluta voluntate prædefinierit, & decreuerit ab eterno, vt sic fierint in particulari cum omnibus suis circumstantijs, decreuerit quoque vnamquamque creaturam in tempore ad illos effectus mouere, impellere, prædeterminare, & concursum cuiusque modis facere, ita vt in tempore fiant, quia absoluta voluntate determinauit ab eterno, probat verò hoc fundatum Thomistica sententia Altare lib 3 de auxilijs disp. 22.

Argum. 9.

Primo varijs autoritatibus sacre scriptura ad Ephes 1 Ihsus enim fama factura creatus in Christo IESV, in operibus bonis, que preparauit Deus, ut in illis ambulemus Ephes 1. *Qui operatur omnia secundum propositum voluntatis sue*, Ista 14 *Iurauit Dominus exercituum dicens si non, vi putauisti erit, & quomodo mente tractauisti eueniet, ut conferam Assyrium in terra mea, & in montibus meis conteram eum*, & hoc est consilium, quod cogitauit super omnem terram, & hec est manus extensa super omnes Gentes. *Dominus enim exercituum decreuit, & quis poterit infirmare*, &c. sunt & huiusmodi infinita loca tum sacra scriptura, tum SS Patrum: Deinde ratione probat, quia Deus habet rerum omnium perfecissimam prouidentiam, ergo debet præordinare, & prædefinire omnia, antequam ea intellectus diuinus futura cognoscat.

Argum. 9.

Respondeo, Etsi Deus decernat ab eterno omnia, non tamen ex hoc sequi, quid concurrat cum causa secundis immediato concursu;

Primum inferitur quidem ex allatis authoritatibus, & ratione facta, non verò hoc secundum. Respondebunt alij, id est admittentes concursum simultaneum, recte illa omnia præstari à Deo per scientiam conditionatam, quam medium vocant.

Nono: Virtus, quæ respicit finem, applicat alias potentias ad suas operationes: sed virtus diuina respicit finem cauſarum secundarū, ergo eas applicat ad operandum, ergo mouet, & applicat voluntatem creatam ad suas operationes.

Respondeo ad maiorem sufficere, vt applicet mediata, id est dando virtutem causis, quæ postea ipsæ cauſe se applicant. Respondebunt alij Deum applicare voluntatem moraliter, non verò Physice, id est suadendo, consulendo, &c.

Dicimo: Dicitur communiter causa secunda da applicari ad operandum à prima: causa prima excitare secundas ad operandum: causa secunda determinari à prima, & sine tali determinatione non posse operari: causa secunda non agere, nisi mota à prima: causa secunda subordinari primā, vt instrumentum subordinatur artifici, & huiusmodi.

Respondeo illa omnia posse saluari ea concedendo quodam ipsum virtutem causæ, id est quid causa prima det vim causa secunda, & per consequens mediate applicet secundam, hacque de causa secunda causa subordinetur primæ. Deinde possent negari dicta illa communia. Respondent alij sufficienter determinari causam secundam à prima ex eo, quid causa prima concurrat concursum simultaneo.

Occurrunt modi proponenda, atque discutienda argumenta pro concursum simultaneo contra prædeterminantes, subsequentia autem haber Morisanus q̄sib. 11. Phys. art. 2 & 3. qui præceterius acutius, & validius impugnat prædeterminantes.

Primo ergo probat ex sacris litteris, quæ multis in locis indicant positis omnibus ad agendum prærequisitus voluntatem creatam esse indifferenter ad agere, & non agere, sive ipsum determinare, & hoc est negare prædeterminationem, quia si illa sit necessaria, & prærequisita ad agendum, non erit in potestate voluntatis deflectere in vitramque partem: huiusmodi loca sunt v.g. Eccles 25 Deus reliquit hominem in manu consilii sui. Matth. 23 Quoties volui congregare filios tuos, & noluisse.

Sed respondebitur ex illis locis non inferri necessitatem concursum Dei; sed esse argumentum ad hominem contra prædeterminantes: ad quod ipsi respondent posita quacumque prædeterminatione voluntatem remanere liberam, quia etiam in illo instanti, in quo voluntas mouetur à Deo per talē motionem prævia, eadem voluntas potest non operari, si velit, imo potest operari oppositum, cùm motio Dei prævia, quantumvis efficax etiam in actu secundo non tollat à voluntate potentiam, & facultatem, quia potest operari oppositum, aut non operari, sed solum efficac, vt cùm voluntas possit non operari actu, ad quem mouet, infallibiliter tamē operetur illum, id est maneat libera in ipso exercitio; licet enim libertas sit formaliter in voluntate, est tamen radicaliter in intellectu, funda-

Roff.

Argum. 16.
pro concur-
su simulta-
neo affir-
mar. & sol-
luntur.

Argum. 1.